JUBILEUMI TUDOMÁNYÜNNEP 2026 | SZABADSÁG ÉS TUDOMÁNY

TOMORI PÁL FŐISKOLA

ABSZTRAKTFÜZET / ABSTRACTS

a Tomori Pál Főiskola

Jubileumi Tudományünnep

rendezendő konferenciájára

„A jövőt formáló múlt” //

„The Past that shapes the Future”

címmel / entitled

Budapest, 2026. november 17.

PLENÁRIS ELŐADÁSOK / PLENARY LECTURES

Dr. Balogh Róbert (University of Ostrava)

Why Environmental History Matters?

This paper investigates how environmental history maybe placed within the interdisciplinary framework of Environmental Humanities (EH) and these ecological challenges in the Anthropocene era. As Earth System Science evaluates the physical and chemical anomalies of planetary systems, EH establishes a vibrant multidisciplinary dialogue across anthropology, historical ethnography, art, and environmental history to re-evaluate traditional human-nature relationships. For example, artistic representations and ethnographical perspectives serve as vital reflective tools that engage local identity while communicating the deep historical roots of the modern environmental crisis.

Historians serve as reflexive specialists who interrogate historical narratives, correcting persistent misconceptions regarding landscape evolution, resource allocation, and social memory. For instance, historical re-examinations of forestry laws can be revealing about current debates about forestry enterprises and conservation. Historical maps placed in context indicate the limits or potential for certain land-use patterns. At the same time, environmental history integrates Bruno Latour's theoretical concept of "hybrids" phenomena where natural processes and human culture are inextricably intertwined – as illustrated by river management, flood disasters, traditional silvopastoral landscape practices or large-scale industrial supply chains.

Socio-political dynamics of modern environmental conflicts are antagonisms arising from deliberate or externally induced ecological transformations. Triggered by rapid population growth, relentless economic commodification, and the dwindling of essential natural resources – such as freshwater, arable land, and energy sources – environmental disputes increasingly endanger regional stability and global security. The prevailing belief in infinite economic growth and the commercialization of nature have severely accelerated ecosystem degradation, rendering conventional, reactive resource management strategies inadequate. Historical scholarship plays a vital role in connecting localized landscape experiences with broader planetary changes, illuminating historical human adaptations and power dynamics. Synthesizing historical inquiry with environmental humanities dismantles strictly anthropocentric paradigms, urging political decision-makers, researchers, and global communities to exercise foresight, self-restraint, and responsible resource stewardship to prevent catastrophic ecological collapse in an unpredictable geological age.

Móczár Gábor főigazgató –
Kovács István Mohács 500 referens (Nemzeti Örökség Intézete)

„Jövőt formáló múlt” – A mohácsi csata 500. évfordulójának előkészítése és megvalósítása

A mohácsi csata fél évezredes évfordulója nemcsak a nemzeti emlékezet történelmi mérföldköve, hanem lehetőség is a passzív gyász traumatikus narratívájának meghaladására. A prezentáció az 1526-os eseményeket összetett nemzeti és nemzetközi emlékezeti kontextusba helyezve mutatja be a Mohács 500 program tudományos és kegyeleti előkészületeit és lebonyolítását, illetve eredményeit.

Az előadás első egysége a Magyar Királyság és az Oszmán Birodalom küzdelmét elemzi az európai nagypolitika tükrében, rávilágítva az egyenlőtlen gazdasági és katonai erőviszonyokra, valamint a lengyel–oszmán különbéke miatti elszigetelődésre. Ezt követően a korábbi jubileumok (1826, 1926, 1976) emlékezeti rétegeinek feltárása szemlélteti, miként formálódott a csatatérről alkotott kép a reformkori öntudattól a Trianon utáni Fogadalmi templom alapkőletételén át a sátorhelyi emlékhely megszületéséig.

A Nemzeti Örökség Intézetének küldetésében kiemelt hangsúlyt kapott az „Antemurale Christianitatis” (a kereszténység védőbástyája) gondolatköre. A balkáni emlékhelyek (Rigómező, Várna, Udbina) párhuzamai rávilágítanak arra, hogy a régió nemzeteinek közös történelmi sorsa és emlékezeti nyelve nem elválasztja, hanem összeköti a közép-európai népeket.

A tudományos adósságtörlesztés és a kegyelet jegyében az előadás részletezi a III. és IV. számú tömegsír régészeti és antropológiai kutatásait. A feltárt áldozatok a tudományos vizsgálatot követően 2026. augusztus 29-én kapták meg a méltó keresztény végtisztességet. Ezzel párhuzamosan a Mohácsi Nemzeti Emlékhely megújult: a helyszín egy új, Zsolnay-cserepekkel fedett kápolnával és altemplommal egészült ki, ahol a cserepek színei a hős áldozatokat szimbolizálják.

A Mohács 500 program végső üzenete így a kegyelet megadása, a hősök előtti tisztelgés, valamint a nemzeti megmaradás és a közép-európai összefogás jövőképének megfogalmazása.

Kulcsszavak: Mohács 500, Antemurale Christianitatis, Mohácsi Nemzeti Emlékhely, kegyelet, hősiesség, közép-európai összefogás

Bölcsészettudományi szekció / Humanities Section

Dr. habil Komorjai László (egyetemi docens, Bölcsészettudományi Tanszék, Tomori Pál Főiskola)

A múlt, ami soha nem volt jelen

Az előadásban röviden áttekintem az idő klasszikus filozófiai problémáit, majd megvizsgálom, hogy a klasszikus fenomenológia elemzéseiben miként jelenik meg, és mit is jelent pontosan a jelenben velünk élő múlt problémája. Ezután arra térek ki, hogy e „problématörténet" folytatásaként hogyan kerülnek a kortárs gondolkodásban az érdeklődés középpontjába olyan jelenségek, amelyek az időtapasztalat klasszikus elemzéseiben nem kaptak helyet: ilyen például a husserli fenomenológiában és a freudi pszichoanalízisben is megjelenő, ám később is nagy karriert befutó „múlt, amely soha nem volt jelen".

Kulcsszavak: a klasszikus időapória, az időtapasztalat, időfenomenológia, a múlt és a jelen viszonya, atipikus temporális formák

Dr. Busku Szilvia (főiskolai docens, Bölcsészettudományi Tanszék, Tomori Pál Főiskola)

Az ágostoni kísértések hármas tagolásának heideggeri fenomenológiai értelmezése

Az előadás Heidegger korai fakticitásanalitikájának vallásfenomenológiai vonatkozásait tárgyalja az őskeresztény tapasztalat értelmezésén keresztül. Heidegger szerint a keresztény fakticitás a bizonytalanságban és az önmagunkhoz való visszatérésben nyeri el sajátos értelmét. Előadásomban Szent Ágoston Vallomások című írását ismertetem Heidegger interpretációján keresztül, szűkebben: azokat az ágostoni kísértéseket fogom körbejárni, amelyek az alábbi témakört konstituálták.

Az ágostoni kísértésnek három részét taglalja Heidegger: a kíváncsiságot (Vallomások X. 8), a gőgöt (Vallomások X. 36–39) és a testi érzékiséget (Vallomások X. 31–32–33). Az elsők közt Heidegger az érzéki tapasztalatban való feloldódást elemzi, ahol az ágostoni érzékiségek, csábítgatások a következők: az illatok élvezete, a hallás élvezete, a szemek kívánkozása. Ezeket később az 1927-es Lét és idő 36. §-ában részletesen szemlélteti. A második pontban a kíváncsiság fenoménje található, amiben a külsőségek vannak lényegbe foglalva. A kísértés harmadik formája a Die erste Form der tentatio: concupiscentia carnis fejezetben (GA 60) lelhető fel, ahol a gőg, a hiúság és az önteltség kerül elemzésre. Heidegger az ágostoni Vallomásokban található

elbizakodottságra, hiúságra utal ezekben a sorokban, ami a Lét és idő 26–27. paragrafusaiban az egymássallét (Mitsein), azaz a jelenvalólét és a mások együttes jelenvalóléte tárgyalásakor kerül előtérbe.

Az előadás során tárgyalásra kerül a gőg, a hiúság, és az önteltség is, amelyek Heidegger szerint útját állják a jelenvalólét önmaga megismerésének, így az a jelenvalólét számára az akárkibe való végleges beleveszéssel járhat. Majd tovább elemezve kimutathatóvá válik az is, hogy a kísértés magába foglalja nemcsak az önelvesztést, hanem a másik irányultságot, az önmagára találást is. Amiből az olvasható ki, hogy a kísértés megjelenése nemcsak azért szükséges, mert itt gyökereződik a lehetséges elhatározás, hanem azért is, mert ez a döntés alappillére. Itt a kísértés jelenik meg olyan élettapasztalatként, ami az embert megnyithatja a gond harmadik vonala felé, azaz önmaga létének kérdése felé, ami a Lét és időben az autentikus jelenvalólétnek felel meg.

Kulcsszavak: fakticitás, ágostoni kísértések, kíváncsiság, hanyatlás

Dr. Lipécz György (tanszékvezető, főiskolai tanár,
Gazdaságtudományi és Módszertani Tanszék,
Tomori Pál Főiskola)

Valószínűségi paradoxonok filozófiai tanulságairól

Az előadásban valószínűségi paradoxonok, mint például a Simpson-paradoxon, a „kétborítékos paradoxon" matematikai és filozófiai tanulságait kívánom elemezni. Ezek nem igazi paradoxonok, hanem tanulságos és egyben szórakoztató fejtörők, amelyek az oktatásban kiválóan alkalmazhatók, és amelyek matematikailag egyértelműen és egzakt módon megoldhatók, mégis gyakran filozófiai viták kiindulópontjai. A viták középpontjában többnyire a valószínűség fogalma áll, miközben a Kolmogorov-féle axiómákat senki nem kérdőjelezi meg. Az analitikus filozófusok érvelése szerint az axiómák szintaktikailag rendben vannak, a szemantika az, ami vitatott, azaz, az axiómákból nem derül ki, hogy mi is „valójában" a valószínűség. Véleményem szerint viszont jól van ez így, mert éppen az axiomák elvontsága teszi lehetővé a különböző konkrét helyzetekben az odaillő értelmezéseket, illetve alkalmazásokat, amelyeket nem szükséges közös nevezőre hozni, nem kell törekedni egy mindenki által elfogadható valószínűség-fogalom létrehozására.

Kulcsszavak: valószínűség, axiómák, paradoxon, szintaktika, szemantika

Dr. Győri Orsolya Csilla (főiskolai docens, Bölcsészettudományi Tanszék, Tomori Pál Főiskola)

A csendes könyvek befogadásáról

Az előadás bemutatja a csendes könyv műfajának hagyományos (pedagógiai, fejlesztő) értelmezési metódusait. Rávilágít arra, hogy a szemiotikai megközelítés segítségével hogyan nyílik lehetőség a képek leválasztására a mögéjük képzelt történetekről, narratív sémákról. Mindennek szemléltetésére főleg az olyan csendes könyvek alkalmasak, amelyek egy-egy traumatikus témát járnak körül. Máray Mariann csendes könyvei a magányról (Amíg te alszol, Az a sok magányos ember), a halálról (Így megy ez), a neurodivergens világtapasztalatról (Elérhetetlen) lehetővé teszik a képelmélet felőli megközelítést, s ez a képi fókusz a trauma feldolgozásával foglalkozó elméletek szempontjából is szerteágazó teret ad a megszokottól eltérő (nem pedagógiai, nem szókincsfejlesztő, nem narratív) feldolgozások számára.

Kulcsszavak: csendes könyv, narratológia, képelmélet, szemantika (Barthes), Máray Mariann.

Zugor Zoltán

(okleveles vizuális kultúra szakember)

A művészeti élet szövedéke

Előadásom elején egy rövid áttekintés keretében bemutatom, hogy az euro-atlanti kultúra több ezer évet átívelő története alatt, korszakról korszakra, milyen elemekkel gazdagodott, és miként változott meg a művész és a befogadó közötti kommunikációs csatorna. Kihangsúlyozva, hogy mikortól, mi módon jutottak el a műtárgyak a művésztől a befogadóig. Továbbá, hogy hol jelenik meg napjainkban ez a valamikor kialakult kapcsolatrendszer. A művészeti életben megjelenő olyan felfedezésekről és újításokról van szó, mint a csere, szakértelem, mesterképzés, alkotás megbízásra, mecenatúra, piacra gyártás, verseny, kritika, műkereskedelem, galériák, reklám, értékítélet, pályázatok, támogatások, intézményi művészet elmélet, művészi brandépítés, az internet és a social media lehetőségeinek kihasználása.

Előadásom második részében a piacgazdaságból adaptált és a művészeti életre átalakított struktúrát mutatok be, ami segítségül szolgálhat a művészeti területen tevékenykedőknek a hatékony önszerveződéshez és sikeres stratégiák kialakításhoz. A struktúra folyamatosan önmagára visszaható részekből áll, mint vezetés, kommunikáció, szervezés, pénzügy, alkotás (termelés), minősítés, értékesítés.

Kulcsszavak: művészetelmélet, művészettörténet, műkereskedelem, művészetszervezés, művészetmenedzsment

Társadalomtudományi szekció / Social Science Section

Dr. Nemes László (tudományos rektorhelyettes, Tomori Pál Főiskola) – Dr. Balogh Róbert (Ostravai Egyetem)

Állatok a bankjegyeken – Természet és nemzeti identitás

A Bank of England nemrégiben (2026. október 8-án) jelentette be a nagy hírt, miszerint az angol font bankjegyein az eddigi emberi portrék (Winston Churchill, Jane Austen, William Turner és Alan Turing) helyett a jövőben a nemzeti bankjegyeken egy nagy nyilvános szavazáson a legtöbb szavazatot kapott négy állatfajt: a sünt, a gyöngybaglyot, a poszméhet és a lundát (Atlantic puffin) jeleníti meg. Önmagában az a tény, hogy a nemzeti szimbólumként megjelenő flóra és fauna, azaz növények és állatok megjelennek egy adott ország pénzeszközein, a pénzérméken és bankjegyeken, nem jelent újdonságot, a Bank of England döntése mégis nagy médiavisszhangot váltott ki, amelyet érdemes lehet a nemzeti identitás változó mintázatainak fényében is megvizsgálni. Ahogy a természeti környezettel kapcsolatos megfontolások egyre nagyobb figyelmet kapnak a bölcsészet-, társadalom- és történelemtudományokon belül, kollektív múltunk, jelenünk és jövőnk értelmezésében is egyre meghatározóbbá válnak a több-mint-emberi szempontok. Előadásunkban a nemzeti identitás történeti alakulását tekintjük át a természethez való viszonyunk változásainak fényében. A Bank of England döntése és az állatok bankjegyeken való 21. századi reprezentációját néhány olyan múltbeli csomópont tükrében helyezhetjük kontextusba, amikor a fajok védelme és a nemzeti identitás története összefonódtak.

Elsőként a magyarországi nagykócsag megmentése és az első világháború utáni válság kapcsolatát mutatjuk be. A nagykócsag a magyarországi természetvédelem címerállata. Mielőtt jelképpé vált volna, az első világháború végére a tollak iránti igényt kielégítő vadászat, a tojások gyűjtése és a vizes élőhelyek nagyarányú következtében a magyarországi nagykócsag populációk összeomlottak és a Kis-Balaton maradt az utolsó, még számottevőnek tekinthető költőhely. A terület és a faj védelmének érdekében a háborús vereség és területveszteség utáni magyar állam hozzáértő személyzetet alkalmazott, megteremtve így a természetvédelmi őrszolgálat alapját. Egy másik látványos madárfaj a karibi flamingó populációinak összeomlása és az ezt követő fajmentés sok hasonlóságot mutat a magyarországi esettel. A tollak iránti kereslet és az élőhelypusztulás miatt az 1900 körüli évekre a kihalás szélére kerülő fajt az 1940-es és 1950-es években az mentette meg, hogy a címerállat a függetlenedési törekvések nyomán szimbolikus jelentőségre tett szert. A dekolonizáció és a karibi flamingó védelmének összefonódása tanulságos történet, ha az állami természetvédelmi törekvések korai szakaszát akarjuk megérteni.

A fenti példák tükrében Nagy-Britannia új bankjegyei kapcsán az egyik fő kérdés az, hogy egyes fajok és a nemzeti identitás közötti kapcsolat mennyiben okoz elmozdulást a lakosság környezethez való általános viszonyában és nyitottságában, illetve, hogy e tekintetben új szakaszba léptünk-e a 20. századhoz képest.

Kulcsszavak: nemzeti identitás, környezettörténet, ember-állat viszony, kulturális reprezentáció, bankjegyek

Dr. Pál Monika Éva (főiskolai docens, Társadalomtudományi Tanszék, Tomori Pál Főiskola)

2001. szeptember 11. – negyedszázad után

2001. szeptember 11-e korszakhatár. Az előadás a 2001 óta eltelt negyedszázad távlatából értékeli az amerikai külpolitika azon fordulatát, amely a terrorellenes háborúban öltött testet. A mai amerikai külpolitika az afganisztáni és iraki (majd szíriai) katonai szerepvállalás után jutott el a trumpi "örökös háborúk" elvi tagadására, amely a gyakorlatban nem valósult meg, mert például a venezuelai beavatkozás és az Irán elleni háború, bár nagyszabású szárazföldi művelet nélkül, de masszív szerepvállalást mutat.

A terrorellenes harc nem csupán a külpolitikát határozta meg, hanem belpolitikai hatása is egyértelműen kimutatható. A szeptember 11-ét követő különleges jogrend, az állami szervek felhatalmazása a polgárok megfigyelésére nem ért véget a terrorellenes háború katonai hadműveleteinek befejeztével. A jogalkotó nem kivezette, hanem normalizálta az állampolgárok életébe való beavatkozást, amely az államba vetett állampolgári bizalmat is aláásta. Az előadás szeptember 11. komplex hatását elemzi az állami politika dokumentumai és a közvéleménykutatások fényében.

Kulcsszavak: amerikai belpolitika, amerikai külpolitika, szeptember 11., közvéleménykutatás, terrorizmus elleni háború

Dr. Lakatos Adél (főiskolai docens, Bölcsészettudományi Tanszék, Tomori Pál Főiskola)

A történelmi örökség településformáló ereje Bács városában

Előadásomban szeretném bemutatni, hogyan határozta meg és formálta Bács városát gazdag történelmi öröksége. Bács a Délvidék legrégebbi települése, egykor a kalocsai érsekség területén feküdt, majd a trianoni határok meghúzása után Szerbiához került. A középkorban jelentős szerepet játszott a település. Bács egyfelől a vármegye névadója, illetve közigazgatási központja lett, másrészt egyházkormányzati

szempontból is kiemelt helyzetbe került. A görögkeleti (ortodox) egyház székhelye egy időben Bácsban működött. A város a 11. század végétől a latin rítusú kalocsai érsekség második központja lett. A kalocsa-bácsi jelző érsekei neve mellett is megjelent. A jelenlegi városszerkezet kialakulására a Bácsban 1301 körül megtelepedő ferencesek is hatással voltak, akik a középkori város még beépítetlen szélén építették fel kolostorukat. A város gerincét képező utcák vonalát meghatározta zárdájuk elhelyezkedése. A ferences templom napjainkban a Vajdaság legrégibb egyházi épülete. Bács térszerkezete tovább formálódott a török hódoltság idején. Itt alakíttatta ki rezidenciáját a szegedi szandzsákbég. Szívesebben tartózkodott a szerényebb méretű, de az oszmán birodalomhoz hűségesebben viszonyuló, ekkor már zömében délszláv lakosságú Bácsban. A 17. század végétől Bács ismét a kalocsai érsekséghez tartozott. A török hódoltság néhány emléke azonban mind a mai napig látható a településen.

Kulcsszavak: urbanisztika, kalocsai érsekség, ferencesek, török hódoltság, történelmi emlékezet

Dr. Lakatos Andor (tanszékvezető, főiskolai tanár, Bölcsészettudományi Tanszék, Tomori Pál Főiskola)

Életutak a tudás jegyében. A Haynald-család nemzedékei a 19. századi Magyarországon

Haynald Lajos (1816-1891) bíboros, kalocsai érsek a 19. század egyik legbefolyásosabb főpapja volt Magyarországon. Kiemelkedő egyházi, politikai és közéleti tevékenysége mellett családjának is meghatározó szervező egyénisége volt. Kapcsolatrendszere, levelezése szép példája annak, hogyan vált a tudás meghatározóvá a „tudomány századában", és hogyan vált a képzettség fontossá a polgári és honorácior gyökerekkel rendelkező családban. A család tanult tagjai több nemzedéken keresztül nemcsak szép karriereket futottak be, de hivatalaik mellett figyelemre méltó tudományos érdeklődés és tevékenység is jellemezte őket. A Haynald-család érdekes, időnként kalandos történetének felidézése segít annak megértésében, hogyan vált a tudomány és a művészet meghatározóvá a 19. századi elit gondolkodásában, és mindez hogyan formálta a korszak politikai eszméit, milyen társadalmi változásokat indított el.

Kulcsszavak: Haynald-család, 19. századi értelmiség, a tudomány évszázada

Cseh Gizella (PhD-hallgató, nyelvtanár, PR-szakember, kulturális újságíró, idegenvezető)

Épített örökség és kulturális diplomácia Közép-Európában – a budapesti Cseh Nagykövetség példája

Az előadás a budapesti egykori Zichy-palota történetén keresztül vizsgálja az épített örökség és a közép-európai kulturális diplomácia kapcsolatát. Kiindulópontja, hogy a kulturális diplomácia nem korlátozódik az államközi és intézményes kapcsolatokra: épületek, kulturális közvetítő személyiségek, művészeti kapcsolathálók és a közös emlékezet révén is formálódik. Az előadás az épületet a közép-európai kulturális találkozások és a közös örökség hordozójaként értelmezi.
Kulcsszavak: kulturális diplomácia, épített örökség, Közép-Európa, kulturális emlékezet, kulturális közvetítés

Gazdaságtudományi szekció / Economics Section

Dr. Lattmann Tamás (tanszékvezető, egyetemi docens, Társadalomtudományi Tanszék, Tomori Pál Főiskola)

Mennyiben teremthetők meg a nemzetközi büntetőbírói fórumokkal való együttműködés hazai jogi keretei az eddig ismert intézményi modellek alapján?

Az előadás a szerző által 2009-ben felvetett téma és publikált tanulmány (LATTMANN Tamás: A nemzetközi büntetőbírói fórumok működésének rendszere, különös tekintettel a Nemzetközi Büntetőbíróság rendszerére: politika, parancs vagy jog? In: Kirs Eszter (szerk.): *Egységesedés és széttagolódás a nemzetközi büntetőjogban.* Miskolc, Bíbor Kiadó, 2009. 9-25. o.) koncepciója mentén vizsgálja a különböző nemzetközi büntetőbírói rendszerekkel való együttműködés hazai jogi kereteinek hiányosságait és a lehetséges szabályozási modelleket.

Az elmúlt évek során a szerző a kérdés egyes elemeit több tanulmányban és konferencián tárgyalta (lásd pl. „Extradition And Surrender", Leiden University / Utrecht University / Maastricht University, Leiden, 24-25 25 June), folyamatosan figyelemmel kísérve a hazai jogalkotói lépéseket.

A szerző álláspontja szerint az együttműködés biztosítható az Alaptörvény Q) cikk és a 2005. évi L. törvény rendelkezései meghatározta keretek között is, de mindenképpen új törvényi rendelkezések elfogadását igényli, különös tekintettel a nemzetközi büntető együttműködésről szóló, valamint a büntető eljárási törvény módosítására. A

szerző a különböző fórumok tekintetében a fent hivatkozott 2009-es tanulmányában vázolt értelmezési kerete alapján vizsgálja a különböző lehetséges megoldásokat (ami kiegészül a tervezett új, Ukrajna tekintetében felállítani tervezett nemzetközi törvényszék jelentette szabályozási kihívással). A szerző álláspontja szerint az egyes különböző fórumokra fókuszáló „eseti" jogalkotói megközelítés helyett egy „generalista" megközelítés a helyes, azaz a jelzett jogszabályoknak olyan módosítása szükséges, ami alkalmas minden típusú fórumra, erre a szerző az előadás során példákat is tervez bemutatni – és ennek alapjául mára már kikristályosodottnak tekinthető modellek szolgálhatnak.

Az előadás részben – különösen az Ukrajna-törvényszék tekintetében – a szerző által a konferencia idején végzett azon kutatáson alapul, amelyet a Frankfurt (Odera) – Berlin (KIU) Interdiszciplináris Ukrán Tanulmányok Kompetenciahálózata (KIU) által biztosított támogatás keretében végez. A KIU egy jelentős, DAAD által finanszírozott tudományos kezdeményezés, amelynek székhelye a frankfurti (Odera) Viadrina Európai Egyetemen található.

Kulcsszavak: nemzetközi büntető együttműködés, szuverenitás, eseti törvényszék, Nemzetközi Büntetőbíróság, komplementaritás, elsőbbség, joghatóság

Dr. habil Hegedűs Mihály

(tanszékvezető, főiskolai tanár, Pénzügy és Számvitel Tanszék,

Tomori Pál Főiskola)

A pénzmosás elleni küzdelem gyakorlati kérdései

A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni fellépés napjainkban a pénzügyi és gazdasági élet egyik kiemelt szabályozási és ellenőrzési területe. A folyamatosan változó jogszabályi környezet, a pénzügyi tranzakciók összetettsége, valamint a digitalizáció új kihívások elé állítja a pénzmosás megelőzésében érintett szervezeteket és szakembereket.

Az előadás célja a pénzmosás elleni küzdelem gyakorlati problémáinak bemutatása, különös tekintettel az ügyfél-átvilágítási kötelezettségekre, a tényleges tulajdonosi viszonyok feltárására, a kockázatalapú megközelítés alkalmazására, a szokatlan gazdasági ügyletek felismerésére és a bejelentési kötelezettségek teljesítésére. A vizsgálat kitér a könyvelők, könyvvizsgálók, adótanácsadók és más pénzügyi szolgáltatók szerepére, valamint a jogszabályi megfelelés és a mindennapi szakmai gyakorlat közötti lehetséges eltérésekre.

Kiemelt figyelmet kap a belső kontrollrendszerek működésének hatékonysága, az alkalmazott ellenőrzési eljárások dokumentálása, továbbá a szakmai megítélés és a felelősség kérdése. Az előadás rámutat arra, hogy a pénzmosás megelőzése nem

korlátozódhat a formális jogszabályi megfelelésre, hanem olyan tudatos, kockázatérzékeny és folyamatosan fejlesztett ellenőrzési gyakorlatot igényel, amely képes a gyanús gazdasági események időben történő felismerésére.

Kulcsszavak: pénzmosás megelőzése, ügyfél-átvilágítás, kockázatalapú megközelítés, tényleges tulajdonos, belső kontroll, könyvvizsgálat, jogszabályi megfelelés.

Holmár Krisztina (mesteroktató, Tomori Pál Főiskola) –

Gyulaffy Béláné Dr. Berényi Mária (főiskolai tanár, Tomori Pál Főiskola)

Birodalmak működése, ciklikusság – áttekintés rövid és hosszú távon

A világgazdaság minden fejlődési időszakára jellemző a birodalmak kialakulása. Az időszámítás előtti szakaszban kialakult birodalmak közül ma is van jelentős szereppel rendelkező működő gazdaság. Más esetben a széthulló birodalom nemzetállamai sok évszázaddal később ismét szövetségre lépnek. A mai időszakban is működnek meghatározó országok, óriási (birodalmi) kiterjedéssel (Kína, USA, Oroszország). Minden birodalom esetében jól megfigyelhető, hogy a hosszú távú fejlődési periódusokat rövidebb távú fejlődési szakaszok építik. Az adott fejlődési időszak nehézségét az jelzi, hogy az egyes nagy birodalmak gazdasági, pénzügyi, társadalmi és politikai szintű problémái eltolódottan vagy egyidőben jelennek meg. Amennyiben egyidejű a hatásuk, erőteljes válságot jeleznek, ami súlyos esetben csomóponti válságként jelenhet meg.

Kulcsszavak: birodalmak, fejlődés, válság, periodicitás, ciklikusság

Holmár Krisztina (mesteroktató, Tomori Pál Főiskola) –

Gyulaffy Béláné Dr. Berényi Mária (főiskolai tanár, Tomori Pál Főiskola)

Világgazdasági változások – átalakuló pénzügyi centrumok

A világgazdasági folyamatok jellemzője az egyenlőtlen fejlődés. Megjelennek a gazdasági és pénzügyi erőcentrumok, amelyek egy adott országnak vezető szerepet biztosítanak, majd egy idő után elveszítik vezető szerepüket, új központok jönnek létre. Megvalósulásukhoz sajátos feltételek megléte szükséges. A jelen időszak jellemzője, hogy a korábbi feltételek erőteljes változáson mennek át, amelynek eredményeként új erőcentrumok, regionális együttműködő csoportok alakulnak, és lassan az eddig egypólusú világgazdaság ismét kétpólusúvá formálódik (USA, BRICS országok). Úgy tűnik, hogy a jelen időszak az átrendeződés időszaka.

Kulcsszavak: fejlődés, átrendeződés, erőcentrumok, regionális csoportok, kétpólusú világgazdaság

Dr. Bányai Kornél (főiskolai tanár, Marketing és Vezetéstudományi Tanszék, Tomori Pál Főiskola)

Adatorientált csapda vagy adatvezérelt kultúra? Útkeresés a modern vállalatirányításban

A digitális transzformáció során a vállalatok jelentős erőforrásokat fektetnek a komplex adatarchitektúrák és adatstruktúrák kiépítésébe. Bár az adatinfrastruktúra célja a megalapozott döntéshozatal támogatása, a gyakorlatban a túlszabályozott, merev adatmodellek és KPI-rendszerek gyakran rugalmatlanságot eredményeznek. Az előadás azt a jelenséget vizsgálja, amikor a korábban versenyelőnyt biztosító adatszerkezetek nem a döntésképtelenség, hanem a szervezeti tehetetlenség és a stratégiai vakság forrásává válhatnak.

Az előadás rámutat arra, hogy a sok adat kezelésére létrehozott struktúrák miként korlátozzák a vállalati mozgásteret. A cégek könnyen abba a csapdába esnek, hogy csak azokat a piaci jelzéseket és lehetőségtereket veszik figyelembe, amelyeket a meglévő adatarchitektúrájuk mérni és kategorizálni tud. Ez a fajta adatfüggőség lassítja a döntési ciklusokat: a dinamikus piaci változásokra való gyors reagálás helyett a szervezet a merev adatmodellekhez való alkalmazkodásra pazarolja energiáit, ami az agilitás elvesztéséhez vezet.

Az előadás szembeállítja az infrastruktúra-központú (adatorientált) működést a dinamikus adatvezérelt kultúrával, amely képes az adatmodellek folyamatos felülvizsgálatára és a strukturálatlan piaci impulzusok befogadására is. Végül pedig olyan stratégiai és szervezeti keretrendszert vázol fel, amely segít feloldani az adatszerkezetek okozta merevséget, biztosítva az időbeni, releváns és agilis vezetői döntéshozatalt a digitális korban.

Kulcsszavak: adatstruktúrák, adatarchitektúra, vállalatirányítás, agilitás, digitális transzformáció

Eglesz Kálmán (mesteroktató, Marketing és Vezetéstudományi Tanszék, Tomori Pál Főiskola)

Átalakulóban a magyar munkaerőpiac

A magyar munkaerőpiac jelenlegi állapotát egy sajátos paradoxon határozza meg: a felületi statisztikai mutatók figyelemreméltó stabilitást és magas aggregált foglalkoztatottsági szintet mutatnak, a felszín alatt azonban mély szerkezeti egyensúlytalanságok és nehezen kezelhető illeszkedési zavarok húzódnak meg. A

munkáltatók jelentős része kénytelen szembesülni azzal, hogy a jelentkezők nem rendelkeznek a szükséges technikai, digitális vagy alapvető személyes kompetenciákkal. A gazdasági környezet óvatosságra kényszeríti őket – különösen a KKV-szektorban, mert a kötelező minimálbér-emelések és a bérdifferenciálási korlátok fokozottan terhet jelentenek. Ezzel párhuzamosan a munkavállalói bérigények az inflációs nyomás és a megélhetési költségek emelkedése miatt növekednek, ami tartós bérfeszültséget és nem kívánt fluktuációt eredményez.

A munkavállalói oldal számára a hazai munkaerőpiaci gondolkodásban meghatározó változás az egyszeri, egy életre szóló pályaválasztás klasszikus paradigmájának felbomlása. Míg a korábbi időszakokban a karriert döntően vertikális, hierarchikus előmenetelként értelmezték, a modern megközelítésben a siker mércéje a pozícióalapú státuszszimbólumok helyett az egyéni autonómia, a horizontális váltások képessége, a tanulási agilitás és a hosszú távú munkaerőpiaci biztonság megteremtése lett. Előtérbe kerül a rugalmas karriermodell, melyben a horizontális váltások, belső autonómia, élethelyzeti egyensúly és folyamatos önmenedzsment kerülnek a fókuszba.

Kulcsszavak: munkaerőpiac, változás, alkalmazkodás, fejlesztő ökoszisztéma, énmárka, önmenedzsment, mikrotanulás, agilitás.